

Türk Yargısında Artarak Görülen Vakıa: Şirket Yöneticisinin Güveni Kötüye Kullanması

"Beyaz yaka suçları" olarak adlandırılan şirket içi yolsuzluklar ve özellikle güveni kötüye kullanma suçu, son yıllarda Yargıtay kararlarına sıklıkla konu olmaktadır. Güveni kötüye kullanma suçu, Türk Ceza Kanunu ("TCK") m. 155'te malvarlığına karşı işlenen

suçlar arasında düzenlenmiştir. TCK m. 155/1'de suçun basit şekli, m. 155/2'de ise nitelikli şekli yer almaktadır. Buna göre, basit şekil şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Başkasına ait olup da, "muhafaza etmek veya" belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkâr eden kişi, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır."

Bu suçun nitelikli hali ise, şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Suçun, meslek ve sanat, ticaret veya hizmet ilişkisinin ya da hangi nedenden doğmuş olursa olsun, başkasının mallarını idare etmek yetkisinin gereği olarak tevdi ve teslim edilmiş eşya hakkında işlenmesi halinde, bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur".

Güveni kötüye kullanma suçundan söz edebilmek için, bir malvarlığı unsurunun zilyetliğinin veya malvarlığı unsuru üzerindeki tasarruf imkânının hukuken geçerli bir rıza ile devredilmiş olması ön şarttır. Son dönemlerde yine beyaz yaka suçları kapsamında sıklıkla karşılaşılan dolandırıcılık suçu ile güveni kötüye kullanma arasında bir karşılaştırma yapıldığında, dolandırıcılığa konu devirde söz konusu olan rıza hukuken geçerli olmayan, hileli hareketler sonucu, diğer bir ifade ile mağdurun kandırılması sonucunda elde edilen rıza iken; güveni kötüye kullanma suçunda ise söz konusu olan rıza hukuken geçerli bir rızadır. Dolandırıcılık suçunda, failin karşısındaki kişiyi hileli davranışlarla aldatması sonucunda aslında malın maliki ya da zilyedinin (malı herhangi bir hukuki sebeple elinde bulunduran kişinin) gerçeği bilseydi rıza göstermeyecek olmasına rağmen rıza göstermesini sağlaması hali mevcuttur. Güveni kötüye kullanma suçuna konu olayda ise, suç konusu malvarlığı unsuru hukuka uygun şekilde ve hukuken geçerli bir rıza ile devredilmektedir.

Güveni kötüye kullanma suçunda, suçun konusu olarak kanun koyucu TCK m. 155'de "başkasına ait olan mal" ifadesini kullanmayı tercih etmiştir. Bu sebeple malın taşınır ya da taşınmaz olması mümkündür. Bununla birlikte TCK m. 155/1'de yer alan tanımda her ne kadar "zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde" ifadesi yer alsada, bu zilyetlik devrinden söz edebilmek için her zaman fiili bir devir aranmamakta, malvarlığı üzerinde hukuki bir işlem gerçekleştirilme yetkisinin veya kontrolünün devri de bu kapsamda değerlendirilmektedir. Bu durumda kendisine temsil yetkisi tanınan şirket yöneticilerinin kendilerine verilen yetkileri kullanarak şahsi menfaat sağlamaya yönelik fiilleri de, şirkete karşı "güveni kötüye kullanma" suçu olarak TCK m. 155/2 hükmünde düzenlenen nitelikli hal

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

kapsamında değerlendirilmektedir. Örneğin, şirketin banka hesapları üzerinde işlem yapma yetkisine sahip olan imza yetkilisinin bu yetkiyi şirket aleyhine ve kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanması halinde, banka hesabında bulunan mevduat ilgili kişiye fiziken teslim edilmemiş olmasına rağmen güveni kötüye kullanma suçu söz konusu olacaktır.

TCK m. 155/2'de tanımlanan, suçun nitelikli halinde, taraflar arasındaki hukuki ilişkinin konumuna göre cezanın ağırlaşması sonucuna yol açan haller belirlenmiştir. Bu hallerde, fail ile mağdur arasında bulunan ve hukukî ilişkiye dayanan güven ilişkisi daha yoğundur. Bu madde kapsamında, şirket çalışanı veya yönetici, hizmet nedeniyle kendisine bırakılan ve/veya tasarruf yetkisi devredilen mal varlığını yönetim görevi haricinde şahsi amaçları veya üçüncü şahıslara çıkar sağlamak amacıyla kullandığı takdirde, güveni kötüye kullanma suçunun nitelikli halinden yargılanır.

Güveni kötüye kullanma suçunun nitelikli halinin oluşabilmesi için, hukuken geçerli bir sözleşme ilişkisinin varlığı gereklidir. Bu hukukî ilişki kira sözleşmesi, emanet sözleşmesi, eser sözleşmesi, rehin sözleşmesi gibi bir malvarlığı unsurunun fiili zilyetliğinin nakli sonucunu doğuran bir sözleşme olabileceği gibi, şirketlerde karşımıza çıkan işçilerle imzalanan hizmet sözleşmesi veya şirket yöneticileriyle şirket arasında ağırlıklı görüşe göre varlığı kabul edilen vekâlet sözleşmesi de olabilir. Yargıtay, hizmet ilişkisinin İş Kanunu hükümlerine uygun olarak kurulmuş olmasını nitelikli halin uygulanması için bir koşul olarak aramaktadır. Bu kapsamda Yargıtay tarafından verilen bir kararda "*Serbest muhasebeci sıfatı bulunmayan, bir süre muhasebeci yanında çalışan ve bir akrabasının vergi dairesinde şoför olarak çalışması nedeniyle vergi dairesine gidip geldiği için buradaki işlemlerin yapılmasında kendilerine yardımcı olacağı düşünülen sanığa mağdurların vergi borçlarını yatırmaları için değişik tarihlerde paralar verdikleri, sanığın bu paraları vergi dairesine yatırmadığı halde yatırmış gibi sahte "Vergi Dairesi Alındıları" düzenleyerek mağdurlara vermesinden ibaret olayda, sanık ile mağdurlar arasındaki ilişkinin BK'nın 313. maddesi anlamında hizmet ilişkisi niteliğinde olmadığı, dolayısıyla TCK'nın 155/2. maddesinde düzenlenen "hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanmak" suçunun unsurlarının oluşmadığı, eyleminin aynı maddenin 1. fıkrasında düzenlenen ve takibi şikâyete bağlı olan güveni kötüye kullanmak suçunu oluşturduğu gözetilmeden, yazılı şekilde hüküm kurulması yasaya aykırı..." şeklinde hüküm kurulmuştur.¹*

Güveni kötüye kullanma suçu ile korunan menfaat, sadece malvarlığı değeri değil insanlar arasındaki ilişkilerdeki ve dolayısıyla toplumdaki güven duygusudur. Nitekim TCK'nın gerekçesinde de bir hukuki ilişkide taraflar arasında mevcut olan güvenin korunması gerektiği belirtilmiştir. Özellikle yabancı şirket sayısının artışı ve aile şirketleri yerine şirket yönetiminin hissedarlar tarafından üçüncü kişi olan profesyonel yöneticilere bırakıldığı günümüz çalışma hayatında, bu suçun uygulama alanı ve önemi giderek artmaktadır. Son yıllarda Yargıtay kararlarında da bu hususun önemi vurgulanarak, güveni kötüye kullanma suçu nedeniyle gittikçe ağırlaşan cezalar verilmesi eğilimi görülmektedir. Bu kapsamda Yargıtay tarafından verilen bir kararda, şirket hesaplarındaki tutarları birden fazla işlemle kendi hesaplarına aktaran yöneticinin fillerinin tek bir suç kapsamında değil "zincirleme suç" olarak değerlendirilmesi ve sanığa verilen cezanın artırılması gerektiğine hükmedilmiştir.²

Son olarak, bu kişiler şirket aleyhine gerçekleştirdikleri işlemler nedeniyle, çalışan olmaları halinde Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen haksız fiil; yönetici vasfını haiz olmaları halinde ise Türk Ticaret Kanunu'nda ("**TTK**") haksız fiilin özel bir hali olarak düzenlenmiş olan yöneticilerin sorumluluğu hükümlerine göre şirkete verdikleri zararların tazmini ile de sorumlu tutulabilecektir. Bu kapsamda, bu filleri şahsen gerçekleştirilmeyen yöneticiler söz konusu

¹ Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 2007/9989 E. ve 2008/1056 K. sayılı kararı

² Yargıtay 23. Ceza Dairesi'nin 2016/3683 E. ve 2016/3454 K. sayılı kararı

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

fiillerin kendi yönetimi altındaki kişilerce gerçekleştirilmesi halinde her ne kadar yöneticilerin ceza hukukuna hakim olan "suçta ve cezada şahsılık" ilkesi gereğince cezai sorumluluk ile karşılaşmayacak olsa da TTK'da düzenlenen "özen ve bağlılık yükümlülüğü" sebebiyle tazminat gibi bir takım maddi sorumluluklarının gündeme gelmesi mümkün olabilecektir.

Begüm Biçer İlikay (bbicer@kolcuoglu.av.tr)

© Kolcuoğlu Demirkan Koçaklı Hukuk Bürosu 2016